УДК 615.036: 616-082: 616.33

ОЦІНКА ФАРМАКОТЕРАПІЇ ПАЦІЄНТІВ З ПЕПТИЧНОЮ ВИРАЗКОЮ ШЛУНКА ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ABC- ТА VEN- АНАЛІЗІВ

Герасимова О. О., Яковлєва Л. В., Якименко А. І.

Національний фармацевтичний університет,м. Харків, Україна

Кафедра фармацевтичного менеджменту та маркетингу

o.a.gerasymova@gmail.com

Мета. Оцінити структуру витрат на лікарські засоби, які призначались пацієнтам з пептичною виразкою шлунка (ПВШ) в Манщія районній лікарні Служби Здоров'я Республіки Гана м. Кумасі, і доцільність їх призначень.

Матеріали та методи. Було проаналізовано 95 історій хвороби пацієнтів з ПВШ віком від 18 до 58 років. Тривалість дослідження – 6 місяців (з липня 2018 року до січня 2019 року). Оцінку структури витрат на лікарські засоби, які призначались зазначеним пацієнтам, проводили за допомогою АВС-аналізу, доцільності їх призначень – за допомогою VEN-аналізу.

Результати. За допомогою АВС-аналізу визначено, що значну частину витрат на лікарські засоби для лікування пацієнтів з ПВШ складали витрати на препарати антибактеріальних засобів для системного призначення, інгібіторів протонної помпи, розчинів електролітів. За результатами VEN-аналізу встановлено, що більшість (80,00 %) призначених лікарських засобів рекомендована стандартами Гани для лікування основного (ПВШ) та супутніх захворювань, що були зареєстровані у досліджуваних пацієнтів. На них витрачена більшість (91,70 %) грошових коштів, пов'язаних з фармакотерапією пацієнтів з ПВШ.

Висновки. Основні грошові кошти, пов'язані з фармакотерапією хворих з ПВШ у Манщія районній лікарні Служби Здоров'я Республіки Гана м. Кумасі, витрачались на етіотропну, патогенетичну терапію основного захворювання (ПВШ), а також на симптоматичну терапію супутніх захворювань, зареєстрованих у досліджуваних пацієнтів. Більшість з них витрачена на лікарські засоби, що рекомендовані стандартами Гани для лікування ПВШ та супутніх захворювань. Але використання значної кількості лікарських засобів з індексом N за результатами VEN- аналізу вказує на необхідність подальшої корекції фармакотерапії захворювань в даній лікарні відповідно до стандартів лікування.

Ключові слова: *пептична виразка шлунка, клініко-економічний аналіз, АВС-аналіз, VEN-аналіз*

Вступ. Пептична виразка шлунка (ПВШ) та дванадцятипалої кишки залишається однією з актуальних проблем сучасної гастроентерології. Захворювання широко розповсюджене в багатьох країнах світу, може бути причиною госпіталізації хворого та його смерті, супроводжуватись рецидивами та виникненням серйозних ускладнень [1-4]. Так, на пептичну виразку страждають від 6,0 до 10,0 % населення розвинених країн, а смертність від неї коливається від 6 до 9,7 на 100 тис. населення [5]. До того ж, найчастіше ПВШ та дванадцятипалої кишки реєструється серед працюючих осіб і може призводити до їх тривалої непрацездатності [3].

Незважаючи на значні успіхи у вивченні етіології та патогенезу захворювання, удосконалення підходів до його діагностики та лікування [4], фармакотерапія ПВШ та дванадцятипалої кишки потребує подальшої оптимізації. В умовах складної економічної ситуації, яка на даний час спостерігається в усьому світі, доцільним для цього використовувати результати клініко-економічних досліджень.

Мета роботи − оцінити структуру витрат на лікарські засоби (ЛЗ), які призначались пацієнтам з ПВШ в Манщія районній лікарні Служби Здоров'я Республіки Гана м. Кумасі, і доцільність їх призначень.

Матеріали та методи дослідження. Для досягнення поставленої мети було проаналізовано 95 історій хвороби пацієнтів з ПВШ у віці від 18 до 58 років. Тривалість дослідження – 6 місяців (з липня 2018 року до січня 2019 року). Хворі перебували на стаціонарному лікуванні в середньому протягом 3 днів. Аналіз структури витрат на ЛЗ і доцільності їх призначень проводили за допомогою допоміжних клініко-економічних методів – ABC- та VEN- аналізів [6]. ABC-аналіз передбачає розподіл ЛЗ на три групи за обсягом витрат на них: А − ЛЗ, на які витрачається 80 % коштів; В − ЛЗ, застосування яких вимагає 15 % грошових коштів; С − ЛЗ, витрати на які складають 5 % від загальних витрат на всі досліджувані препарати [6]. VEN-аналіз передбачає розподіл ЛЗ за ступенем їх значущості для лікування певного захворювання [6]. В даній роботі VEN-аналіз проводили за «формальною» ознакою: визначали наявність ЛЗ в документах Республіки Гана [7], які регламентують надання медичної допомоги: стандартах лікування ПВШ та супутніх захворювань, що були зареєстровані у досліджуваних пацієнтів – інфекцій сечостатевих шляхів, малярії легкої та тяжкої форми, гастроентериту, гіпертонічної хвороби, цукрового діабету II типу, артриту, пієлонефриту, хронічного гастроезофагіту, атеросклеротичного кардіосклерозу, анемії, гострого апендициту, хронічного гепатиту, пневмонії, гострих респіраторних вірусних інфекцій, алкогольної інтоксикації, дегенеративної міоми матки, гіперплазії простати, фурункульозу, рожистого запалення, маститу. При відсутності ЛЗ у зазначених документах йому присвоювався індекс «N», при його наявності в них – індекс «V». Ціни на ЛЗ брали з Національної програми страхування здоров'я Гани (курс ганських сиді до долара (США) на 01.01.2019 р. складав 5.35 : 1) [8].

Результати та їх обговорення. За результатами аналізу історій хвороби пацієнтів з ПВШ було визначено 84 торгових найменування (ТН) ЛЗ (60 міжнародних непатентованих назв (МНН)) з 31 фармакологічної групи, що були використані у складі схем комплексної фармакотерапії.

За результатами VEN-аналізу більшість ЛЗ (80,00 %) входили в групу V і рекомендовані стандартами лікування для фармакотерапії основного (ПВШ) і

супутніх захворювань. На них було витрачено 91,70 % від загальної суми грошових коштів на всі призначені досліджуваним пацієнтам ЛЗ.

За результатами АВС-аналізу в найбільш витратну групу А увійшли 17 ТН ЛЗ (79,50 % коштів від загальної суми витрат на ЛЗ), в групу В – 20 ТН ЛЗ (14,84 % витрат), в групу С – 47 ТН ЛЗ (5,66 % витрат). Основні грошові кошти, пов'язані з фармакотерапією досліджуваних пацієнтів, були витрачені на ЛЗ для лікування основного і супутніх захворювань. Так, лідерами за витратами були наступні групи ЛЗ: «Антибактеріальні засоби для системного призначення» (11 МНН, 17 ТН, 33,87 % витрат), «Інгібітори протонної помпи» (1 МНН, 2 ТН, 23,04 % витрат), «Розчини електролітів» (4 МНН, 4 ТН, 12,11 % витрат). Витрати на ТН даних 3-х груп складають більше 2/3 (69,02 %) витрат на всі досліджувані ЛЗ. Лідерами за витратами серед ТН були 5 ЛЗ: інгібітор протонної помпи «Омроз» («Sunlight Healthcare», р-н д/ін. 40 мг/10мл фл. № 1), антибактеріальні засоби «Кларит-500» («Pharmanova Ltd», табл. в/о 500 мг №10) та «Метронідазол» («Aishwaria lifesciences», р-н д/ін. 500 мг/100мл фл. № 1), розчин електролітів «Натрію хлорид» («Pharmanova Ltd», р-н д/інф. пляшка 500 мл, №1), антималярійний засіб «G-зунат» («BlissGVS Pharma Ltd», пор. д/р-ну д/інф. 120 мг фл., № 1) (таблиця 1). Більшість з них використовувалась для лікування основного захворювання (ПВШ) і була іноземного виробництва. Перше місце за витратами серед них займав інгібітор протонної помпи «Омроз» – 21,76 % від загальної суми витрат.

За результатами ABC/VEN- аналізу більшість (87,50 %) МНН ЛЗ з найбільш витратної групи А мала індекс V. У стандартах лікування відсутні наступні МНН ЛЗ: антацидний препарат «алюмінію гідроксид + магнію гідроксид + симетикон» та антианемічний препарат «заліза глюконат + марганцю глюконат + міді глюконат».

Висновки. Основні грошові кошти, пов'язані з фармакотерапією хворих з ПВШ у Манщія районній лікарні Служби Здоров'я Республіки Гана м. Кумасі, витрачались на етіотропну, патогенетичну терапію основного захворювання (ПВШ), а також на симптоматичну терапію супутніх захворювань, зареєстрованих у досліджуваних пацієнтів. Більшість з них витрачена на ЛЗ, що рекомендовані стандартами лікування Гани для ПВШ та супутніх захворювань. Але використання значної кількості ЛЗ з індексом N за результатами VEN- аналізу вказує на необхідність подальшої корекції фармакотерапії захворювань в даній лікарні відповідно до стандартів лікування.

Таблиця 1

Найбільш витратні ТН ЛЗ групи А, що призначались пацієнтам з ПВШ у Манщія районній лікарні м. Кумасі (за результатами АВС-аналізу)

Місце у рейтингу	ТН ЛЗ, виробник	Форма випуску	Ціна за упаковку, $ США	Середня вартість курсу лікування 1 хворого, $ США	Кількість призначень	Загальна сума витрат на ЛЗ, $ США	% від загальної суми витрат
1	Омроз®, Омепразол Sunlight Healthcare (Індія)	р-н д/ін. 40 мг/10мл фл. № 1	2,50	7,20	88	633,60	21,76
2	Кларит-500® Кларитроміцин Pharmanova Ltd (Гана)	табл. в/о 500 мг №10	3,93	8,21	33	270,93	9,30
3	Натрію хлорид, Pharmanova Ltd (Гана)	р-н д/інф. пляшка 500 мл, №№1	1,25	3,35	50	167,50	5.75
4	Метронідазол 500мг/100мл, Aishwaria lifesciences (Індія)	р-н д/ін. 500 мг/100мл фл. № 1	0,84	3,18	51	162,18	5,57
5	G-зунат®, Артезунат BlissGVS Pharma Ltd (Індія)	пор. д/р-ну д/інф. 120 мг фл., № 1	1,87	5,12	23	117,76	4,04

Перелік використаних джерел інформації:

1. Хіміон Л. В., Ященко О. Б., Данилюк С. В. , Ситюк Т. О. Сучасні підходи до діагностики та ведення хворих на виразкову хворобу шлунка та дванадцятипалої кишки на первинному рівні медичної допомоги. Семейная медиина. 2018. № 1 (75). С. 6-12.
2. Дудченко М. А., Третяк Н. Г., Дудченко М. А. Язвы желудка и двенадцатиперстной кишки в практике семейного врача. Семейная медицина. 2016. № 5. С. 106-110.
3. Язвенная болезнь желудка и двенадцатиперстной кишки / Б. Б. Даулетбаева и др. Вестник КазНМУ. 2015. №2. С. 52-54.
4. Хеликобактер-ассоциированная форма язвенной болезни желудка и двенадцатиперстной кишки: проблемы терапии / И. В. Маев и др. Фарматека. 2011. №2. С.10-17.
5. Кізлова Н. М., Комар О. М., Трилевич О. Д. Особливості захворюваності, поширеності виразкової хвороби шлунка та дванадцятипалої кишки серед різних верств населення з аналізом основних показників наданої медичної допомоги у Вінницькій області та Україні. Вісник Вінницького національного медичного університету. 2017. Т.21. № 2. С. 524-529.
6. Оцінка клінічної та економічної доцільності використання лікарських засобів у лікувально-профілактичному закладі (супровід формулярної системи): метод. рек. / А. М. Морозов та ін. Харків : Стиль-Издат, 2013. 36 с.
7. Standart treatment guidelines. Ghana National Drugs Programme, Ministry of Health. 7th Edition. Ghana. 2017. P. 22-27.
8. National health insurance scheme (NHIS). Medicines List. URL: http://www.nhis.gov.gh/files/2018%20NHIS%20ML.pdf (Last accessed: 23.04.2020)

ОЦЕНКА ФАРМАКОТЕРАПИИ ПАЦИЕНТОВ С ПЕПТИЧЕСКОЙ ЯЗВОЙ ЖЕЛУДКА ПО РЕЗУЛЬТАТАМ ABC- И VEN- АНАЛИЗОВ

О. А. Герасимова, Л. В. Яковлева, А. И. Якименко

Цель. Оценить структуру затрат на лекарственные средства, которые назначались пациентам с пептической язвой желудка (ПЯЖ) в Манция районной больнице Службы Здоровья Республики Гана г. Кумаси, и целесообразность их назначений.

Материалы и методы. Было проанализировано 95 историй болезни пациентов с ПЯЖ в возрасте от 18 до 58 лет. Продолжительность исследования − 6 месяцев (с июля 2018 года до января 2019 года). Оценку структуры затрат на лекарственные средства, которые назначались указанным пациентам, проводили с помощью ABC-анализа, целесообразности их назначений − с помощью VEN-анализа.

Результаты. С помощью ABC-анализа определено, что значительную часть затрат на лекарственные средства для лечения пациентов с ПЯЖ составляли затраты на препараты ан-

тибактериальных средств для системного назначения, ингибиторов протонной помпы, растворов электролитов. По результатам VEN-анализа установлено, что большинство (80,00 %) назначенных лекарственных средств рекомендованы стандартами Ганы для лечения основного (ПЯЖ) и сопутствующих заболеваний, зарегистрированных у исследуемых пациентов. На них потрачено большинство (91,70 %) денежных средств, связанных с фармакотерапии пациентов с ПЯЖ.

Выводы. Основные денежные средства, связанные с фармакотерапией больных с ПЯЖ в Манщия районной больнице Службы Здоровья Республики Гана г. Кумаси, были потрачены на этиотропную, патогенетическую терапию основного заболевания (ПЯЖ), а также на симптоматическую терапию сопутствующих заболеваний, зарегистрированных у исследуемых пациентов. Большинство из них потрачено на лекарственные средства, рекомендованные стандартами Ганы для лечения ПЯЖ и сопутствующих заболеваний. Но использование значительного количества лекарственных средств с индексом N по результатам VEN- анализа указывает на необходимость дальнейшей коррекции фармакотерапии заболеваний в данной больнице в соответствии со стандартами лечения.

Ключевые слова: пептическая язва желудка, клинико-экономический анализ, ABC-анализ, VEN-анализ

ASSESSMENT OF PHARMACOTHERAPY OF PATIENTS WITH PEPTIC ULCER DISEASE ACCORDING TO THE RESULTS OF ABC- AND VEN- ANALYSIS

O. O. Gerasymova, L.V. Iakovlieva, A. I. Iakymenko

Aim. To assess the structure of the expenditures on medicines prescribed and the expediency of their prescriptions to patients with peptic ulcer disease (PUD) at the Manhyia District Hospital of the Health Service of the Republic of Ghana, Kumasi.

Materials and methods. The 95 disease histories of patients with PUD aged 18 to 58 years were analyzed. The research lasted during the period is 6 months (from July 2018 to January 2019). The assessment of the structure of the costs on medicines that were prescribed to these patients was carried out using ABC-analysis, the expediency of their prescriptions was estimated using VEN-analysis.

Results. Using ABC analysis, it was determined that a significant part of the cost of drugs for the treatment of patients with PUD were the cost of antibacterial drugs for systemic use, proton pump inhibitors, electrolyte solutions. According to the results of VEN-analysis, it was found that the majority (80.00%) of the prescribed drugs are recommended by the Ghana standards for pharmacotherapy of primary (PUD) and comorbidities, which were registered in the studied patients. Most of the costs (91.70 %) related to the pharmacotherapy of patients with PUD were spent on these drugs.

Conclusions. The main funds related to the pharmacotherapy of patients with PUD at the Manhyia District Hospital of the Health Service of the Republic of Ghana, Kumasi were spent on etiotropic, pathogenetic therapy of the underlying disease (PUD), as well as symptomatic therapy of comorbidities, which were registered in the studied patients. Most of them were spent on drugs recommended by the Ghana standards for pharmacotherapy of primary (PUD) and comorbidities. But the use of a significant number of drugs with an index of N according to the results of VEN analysis indicates the need for further correction of pharmacotherapy of diseases in this hospital in accordance with treatment standards.

Keywords: peptic ulcer disease, clinical and economical analysis, ABC-analysis, VEN-analysis